

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammelhandschrift - Cod. Karlsruhe 504

[S.l.], [11./12. Jh.]

Frutolf von Michelsberg: Chronik der Jahre 1057-1102

[urn:nbn:de:bsz:31-35452](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-35452)

ANNI HEINRICI QUARTI

A NNO Dñice regna nationis. M. LXX. ABVRBE
 autē edita. M. DCCC. viii. Henricus quartus henrici impa-
 toris fili' admodū puer patri succedens regnare cepit. & quan-
 do hec scriptio facta ē. xl. ii. anno regnavit. lxxx. vii. loco ab
 augusto. **A** gnes imperatrix mat' ipsius ducatu' bairarie
 suscepit. **B** ebehardus qui & victor pontifex romanus. mul-
 tis bene in germania alijsq; regni romani partib; pontificū
 vlt' pncipū sc̄lariū consilio dispositus romā cū pace rediit. incipi-
 ente anni illi' quadragesima. hic etiā eodē anno finiuit vitā.
 p̄ quo fridericus gotefridi ducis frat' iā monachus factus roma-
 nus pontifex ordinat' & stephan' appellat'. **S** axones
 cōgato exercitu gentē efferā leuticorū hostilit' inuaserunt.
 diuersisq; malis eā affligentes romane ditioni subdiderunt.
 & acceptis obsidib; ac tributis ad ppria redierit. **E** odē tēpo-
 re quidā fridericus & fr̄s ei' in germanie partib; tyranni-
 de exercentes contra imperiū romanū. ab agnete imperatri-
 ce & principib; regni uicti ad deditiōnē uenerunt.

O tto de suinfurte dux sueuorū. iii. k. oct' obit. & Rudolphus
 de rinueldon qui postea rex eē. extendit ducatu' accepit.
 qd' magnū seminariū fuit. earū quib; regnū p̄turbatur
 cōmōtionū. Eundē nanq; ducatu' in uenit adhuc octone
 duce Henricus imp̄r. Bertholdo comiti q' p̄ carinthiorū
 accepit ducatu' p̄miserat. eiq; anulū suū uelut hui' rei cō-
 monitoriū dederat. quē ille diligent' seruans p̄ amboꝝ obi-
 tū imp̄ris scilicet & ducis imperatrici agneti imperium
 tunc disponenti obtulit. eāq; anulū agnoscentē p̄ ducatu
 sibi p̄misso cōmonuit. S; quia p̄dictus Rudolphus mox
 p̄ imp̄ris obitu' filiā ei' Rudolpho stantensi ep̄o cōm̄data
 utrū consilio raptā a nolo nescit uxore duxit. recepto iā

ingram eundē illi causa filie imperatrix dedit. qđ animū
pertholdi n̄ parū cōmouit. Quia cōmōtione lenienda ducat
karinthiā ei cōmittit. quē postea filio suo equiuoco ipsi
rogatu rex henricus cōmisit. s; postmodū quorūdā instinctu
eundē ducatu Liutoldo osanguineo suo dedit. sicq; patrē
& natū paruipendens offēdit. Unde qđsi renouata p̄ortin
iura. cū pertholdus dux p̄moueret. om̄a osilioz machinam̄
ta quib; ille satis pollebat ad hoc uertebat. ut ab utroq; id
rege & Rudolfo se ulcisceret. ab hoc scilicet qm̄ aducatu sibi
p̄misso se supplantauit. ab illo quia se accepto p̄uauit. Multe
interi cause que in cōsuetū tē gerebant sibi currebant. & huius
machinationi occasiones p̄bebant. Otto dux baiuariā dicit.
chuonradus genere sueuus amilitab; regis in ficiat. & qđsi a rege
iussu sit ipsi crimen indicit. Conspirat igit Otto in saxonia.
bertholdus in sueuia. fiunt motus & uentus utrobique in quib;
odia in regē suscitantur & inuidie: multa quoq; in tēa in regno
fiabant. que utrosq; p̄ptos iustis & necessariis ut uidebat causis
ne regi adhereret auerrebant. eoq; resp̄ducta ē ut Rudolfs
in dānationē sui regnū inuaderet. dominūq; suū regē depo
neret aut in ficiere quereret. S; hec res que effectū haberet. nec
rusticos latet.

A NNO DNI. M. L. viii. fridericus qui & stephanus pontifex ro
manus uitā finuit. & alexander lucensis ep̄c̄ ei successit. Hui
tēpore Hilibrands postea pontifex archidiaconatū officio
functus ē romę.

A NNO DNI. M. L. viii.

A NNO DNI. M. Lx. Liutpoldus archiep̄c̄ mogontanus obit. Cui
Sugifidus fuldensis abbas successit. qđ p̄ta cū alus tē dñm suū
regem consensit.

A NNO DNI. M. Lxi.

A NNO DNI. M. Lxii.

A NNO D
A NNO D
haben
les uel
infest
optat
A NNO D
solima
ibi sep
episcop
beroni
A NNO D
anglia
subacta
p̄sules
suis mi
aduen
A NNO DNI
& adell
A NNO DNI
saxonia
despice
lulib; ce
incusat
iugare
istituer
mos in fi
cū matu
quā ade
rē. qđ
A NNO DNI
redio aff

INDICĒ PMA.

ANNO DNI. M. LXVI.

Annō dñi. M. LXVI. Sigifridus ep̄c mogontiacensis. & Gunther² babenbergensis & Willihelm² treiectensis. aluq; quā plures presules uel nobiles multo comitatu hierosolimā tendentes multa infestationes a barbaris p̄pessi s̄. tandēq; p̄uentione fruenteſ optata. numero & reb; admodū adtenuati redierunt.

Annō dñi. M. LXV. Guntherus ep̄c babenbergensis ab hierosolima rediens. in pannonia morit̄. platusq; babenberg ibi sepelit̄. p̄quē Heremannus ordinat̄. Goluman² comes in episcopio wireiburgensi tyrannidē exercens. a comitib; adelberonis p̄sulis occisus ē.

Annō dñi. M. LXVI. Cometes p̄ totū orbē diu apparuit. Eodē anno anglia p̄ Willihelmū normannicū miserabilit̄ afflicta. tandēq; subacta ipse rex ei effectus ē. Qui mox om̄s pene regni ei dē p̄sules exilio. nobiles ū morti destinauit. mediocres autem suis militib; inseruiturē. uxores indigenarū uniuersorum aduenis in matrimoniu subiuugauit.

Annō dñi. M. LXVII. henricus rex Berhtā ottonis cui dā italice & adelheide filiā accepit uxore. nuptias celebrans triburic.

Annō dñi. M. LXVIII. henricus rex adolescentie usus libertate. saxoniā solā ex om̄i romano impio cepit incolere. principes despicerē. nobiles opprimere. inferiores sustollere. uenatu. lusib; ceterisq; huiusmodi exercitiis plusq; iusticiis faciendis ut incusat̄ ē opā dare. filias illustrū qui v̄libō & obscure natis coniugare. p̄uata p̄sidia nimirū potentib; regni n̄ satisfidē iſtituere. His discordiē seminaris conigit regi quā plurimos insidiatores tā uitę quā regni succrescere. Qui tam cū maturitatis ^{neq; dū} plene attingis & annos. erant qui n̄ tā ipsū quā adelberonē premensem archiep̄m culpandū iudicauerūt. qđ ei osilio hec om̄ia ageret.

Annō dñi. M. LXVIII. Agnes imperatrix mat̄ regis hainrici tedio affecta. uel potius diuinit̄ cōpuncta. ducatum

it. qđ animū
e lenenda dicit
o equiuoco ip̄
quorūda instanda
edit. sicq; patre
enonata porrin
filioz machinam
tut ab utroq; id
m̄ aducatu sibi
ep̄to p̄uauit. Mult
urabant. & huc
huarūq; dicit̄.
inficit̄. & qđ arge
otto in saxonia
ut utrob; in quib;
uoq; int̄a in regno
sunt uidebat̄. cui
ta ē ut Rudolp
uq; suū regē dep
fectū habere. & ac
nus pontifex ro
ra successit. Hui
conat̄ officio
nus obire. sui
t̄ dñm suū

baorie deposuit & regni gubernacula penitens contempnent
pxpo. romā se stultū. ibiq; dignis penitentię fructib; mira
inseruiens humilitate: p̄ aliquot annos p̄sentē in dño uitā finivit.

xiiii. **A**nno dñi. m̄. lxx. Tetramarchio n̄ sine saxonie p̄ncipū
ofilio tyrannidē in partes regias ordit. que tam mox celesti
simul & terrena maiestate sp̄escit. scilicet castellis suis Bichi
lingon. & Schidingon a rege destructis. filio suo eque militari
uero app̄o seruo interempto. ipsoq; cōmuni morte in breui
finito.

xv. **A**nno dñi. m̄. lxxi. Otto dux baorie ducatu amisit. Hic itaq;
saxo genere. uir amplissime nobilitatis. prudentia reb; q; bel
licis p̄ paucis erat cōparabilis. & in tanta apud uniuersos p̄mat̄
excellencia habit. ut rex qui iā saxonib; suspectus & inuis
erat ipsū intra se in regni fastigiū eleuari posse formidaret.
si res sua secus cederet. Hunc puer sitatis materiā arripient̄
quidā egino medicus loconat̄. reb; admodū tenuis. audacia
tantū & nequitia satis diffamat̄. patrocinantib; sibi quib; dā
regis fidelib; curiā irrep̄sit. & magnū illū heruā qui se nunq;
nouerat. secū de regis nece tractasse cōmentat̄ ē. se ipsū & iā
ut mos ē potestati regis uadē obtulit. quo usq; campionis
duello cū duce asfligens. uera cōpararet que retulit. Quid multa.
P̄ lacris uel colloquiis regalib; uno mogontie altero glosarie
adictis. otto cū egino ne utpote dux cū latrone. primas cū uir
nobili. congregari contempsit. sua tam innocencia uel eginonis
impbitas minime latuit. Sic ducatu baorie ut reus maiest
tatis amisit. que Welefo quidā illo illustris & acer atq; belli
cosus natu succuus accepit. idq; tā p̄ncipalis discordie semen.
in perpetuos heu p̄lioz & seditionū. p̄darū & incendioz scismatū
& iā & heresiū atq; mortū lamentabiles fructus germinauit atq;
succreuit.

xvi. **A**nno dñi. m̄. lxxii. Rex ottonē usq; quaq; p̄secutus. quāplures
munitiones ei destruxit. p̄dia uastat. & ut uere rei publice

hoste
et d. ipse
copius
fors ob
ante n
adūsus
plasphe
sibi ex
Hā p̄mo
Worma
salzbur
papā d
quoq; s
iurati
saxonie
Anno d
mann
bat̄ d̄ g
dri apl
simona
que de
iā d̄ s
ones. in
in̄ que
monast
tes auda
cuīdā f
sepulcr
Anno d
funct
mona
roma

hoste om̄ino cū delere p̄tractat. Contra ille multab; electis instruo
 et d. ipse q̄q; manu fortissim̄ & animo nimis effera. quia regis
 copul̄ oflugere n̄ potat. nē p̄da n̄ flāmis n̄ cū ferro quacūq;
 fors obtulit suas iniurias ulcisci satagebat. Ipso deniq; medi
 ante n̄ cessat gens saxonū ut ēanun̄is acerrima iuratiōe
 adūsus regē unanimi aspiratione confirmare: accusationes
 blasphemias & inauditas ad sedē ap̄lica in illū referre: sociosq;
 sibi ex om̄i regno teutonico litteris & nunciis assicere:
 Hā p̄mo Sigfridū mo gōnē sedis metropolitani. ad elbrū
 Wormaciensē: adelberonē Wirzburgensē: gebehardum
 salzburgensē: aliosq; quā plures p̄sules. indeq; p̄ ipsos eū
 papā Alexandrū ut aunt. sibi fautores efficiunt. Quidā
 quoq; sūme sc̄tatis virū annonē archiep̄m colonensem
 iuratiōis eīdē sociū asserunt. Quorū insidus rex irritus.

A Saxonia cessit. & in aliis regni partib; agendi reb; istant.
 Anno dñi. m̄. lxxii. Anno colonensis episcop̄ & heri
 mannus habenburgensis romā missi s̄. pecuniā q̄ regi debe
 bat̄ cōgandi grā. Qui legatione pacta reūsi. litteras alexan
 dri ap̄lici detulerūt. regem uocantes ad satisfaciendū pro
 simoniacā heresi. aliisq; n̄ nullis emendatione dignis.
 que de ipso fuerant romē audita. Post hęc saxones adiciunt
 eū ostūere p̄sidia multa. necdū enī plures habebat muniti
 ones. insup castella que rex dudū edificauerat. fundit̄ evertunt.
 int̄ que p̄cipuū illud castrū qd̄ harlesburg dicebat̄ diruunt.
 monasteriū & claustrū canonicorū qd̄ ibi erat multa furen
 tes audacia soloten̄ deiciunt. & qd̄ dictū nefas ē innocenti
 cui dā filii regis ibide sepulti ossa in otumeliā patris de
 sepulcro picunt.

A Anno dñi. m̄. lxxiii. Beate memorie alexandro papa de
 functo. Hilibrandus q̄ p̄ea gregori dictus ē p̄fessione
 monachus & archidiacon̄. romane sedi successit. sub quo
 romana res publica & om̄is ecclā nouis & inauditis sc̄isma
 tv

xvii

xviii

contēpnens
 ructab; mira
 ē in dño utā firmo
 p̄ncipū
 tam mox celesta
 castellis suis Bicti
 uo eque militari
 morte in breui
 amisit. Hic itaq;
 lentia reb; q; bel
 ad unū os p̄mact
 lectus & inuid
 e formidaret.
 rā arripient
 muis. audata
 ab; sibi quibā
 ā qui se nunq;
 at ē. se ipsū dū
 campionū
 let. Quid multa
 ero gloslarie
 es primas cū u
 v̄ legnonis
 ut reus maief
 acer atq; belli
 cordie semen
 ndiaq; sc̄ismatū
 mnauntatq;
 us. quā plures
 rei publice

errorib; periclitari cepit. Qui cū absq; regis consensu solus tantū ro-
manis fauentib; hunc apicē ascendisset. sunt qui illū nō canonice
constitutū s; tyrannice papatū sibi met asserebant usurpasse.
¶ Quare & annallis ep̄s abdicat̄ ē. Hic regē henricū crebris nun-
ciis & eptis denuo ad sinodalia responsa uocauit.

xix

Anno d. m. lxxv. henricus rex manu ualida t̄a ex alemāna
quā baiuaria & germania atq; boemia cōiuncta saxones peti-
t. eisq; iuxta unstrut flumiū cōgredit̄. & nō modica strage utriq;
pacta. tandē uictoria potit̄ reuēit̄. Ibi Rūdolphus dux alemā-
nię atq; burgundie q̄ p̄ ea regnū inuasit. fortit̄ cū suis pro
rege dimicasse notat̄ est. ¶ Herimannū babenbergensis ep̄s
ob heresim symoniacā auctoritate hiltibrandi pape depo-
nit̄. eiq; rūtperct̄ a rege subrogat̄. ¶ Anno coloniensis ar-
chiep̄s plen̄ sc̄tatis meritis defunct̄ ē. & in monasterio sigi-
bergensi qd̄ ipse cōstruxerat posit̄. Cui hiltolfus successit.

xx

Anno d. m. lxxvi. Habitū ē oculū apud wormaciā. ubi p̄sentē
rege henrico uniuersi pene teutonici ep̄i p̄ter saxonicos hilti-
brandū regē abdicarē. mittentes ad illū eplam. p̄ multas cul-
pationes in illū iniectas ita cōclusā. Quia q̄ introit̄ tuus tantū
p̄iuris ē inicit̄. & ecclā dī tā graui tēpestate p̄abusione
nouitatū tuarū p̄clitat̄. & uitā & cōsationē tuā multiplici
infamia dehonestasti. obedientiā quā t̄ nullā p̄misim̄. nec
decreto ullā seruaturus ēē renunciam̄. & quia nemo nr̄m
ut tu publice declamabas t̄ haeten̄ fuit ep̄s. tu q̄q; nulli
nr̄m amodo eris ap̄licus. ¶ Eodē itaq; anno circa xviii. k̄
oct̄ colloquiū maximū ap̄ oppenheim factū ē. ubi pene
toti regni p̄ncipes s; maxime saxonū & alemannorū subie-
ctioni regis renunciabant. causā p̄tendentes qd̄ a duob;
iā ap̄licis uocat̄ ad satisfactionē n̄ ueniss̄. & p̄ hoc cōceptū
sententiā ex cōmunicationis in romana synodo a papa
accepisset. cū ipse tam̄ in audit̄ & absens fuisset. hac cōmouione
coact̄ rex romā humili t̄ utpote ueniā ab ap̄lico postulatur̄

inimicit
ibi p̄tri
atus &
miserat
omniū
de ana
ecclē re
securita
sui cōm
auctorita
ū negat
dicta qu
At enī in
missa. A
regē fec
an inu
suis. uer
appetra
rorē cor
tonicis
fec. dū e
norē ad
causis. p̄
& r̄tatu
noluit.
fascipe
ncau
ei cōmu
na syn
inquit
m̄ p̄mis

inimicis n̄ sperantib; tetendit. inuento q; papa ioppido canusino
 ibi p̄ tridū ante portā castri deposito om̄i regio cultu discalci
 atus & lanis indutus p̄stitit. nec prius cū multo fletu apl̄ice
 miserationis auxiliū & solationes implorare destitit. quam
 omniū q̄ ibi aderant p̄cib; & lacrimis int̄cedentib; laxato tan
 de anathematis vinculo incōmunionis grām & sinū matr̄
 eccl̄e recept̄ ē. acceptis ab eo correctionis in futurū uite sue
 securitatib; multis. ¶ In hęc que gesta sint. tot̄ iā mund̄
 sui cōmōtione testat̄. ¶ S; quia quidā dicunt ipsū pape
 auctoritate & consilio R̄dolfū in regno sublimatū. quidā
 ū negat̄ henricū regē ab eo fuisse excōmunicatū. eide pape
 dicta quedā sup̄ his potissime n̄ inogrūū videt̄ annotare.
 At enī in quadā eplā ad uniuersos teutonici regni p̄ncipes
 missa. Audiuim̄ quosdā int̄ uos de excōmunicacione dubita
 regē feci dubitare. acquerere utrū iuste excōmunicat̄ sit
 an iniuste. Ammonuim̄ eū ut penitentiā ageret & de factis
 suis. uerū ipse indignē ferens a quo quā se reprehendi. n̄ solum
 appetitis ad em̄dationē reuocari n̄ potuit. s; ampliori fu
 roris corrept̄. n̄ p̄cessauit donec om̄is fere italie ep̄os. in teu
 tonicis ū partib; q̄q̄ potuit circa fide xp̄i naufragare
 fec̄. dū eos beato petro & apl̄ice sedi debitā obedientiā & ho
 norē ad n̄o nr̄o ihu xp̄o cessū abnegare fec̄. q̄ his illum
 causis. p̄mū uidelicet qd̄ ab eccl̄e cōmunionē q̄ p̄ sacrilegio
 & r̄tatu symoniace heresis excōmunicati s̄ se abstinere
 noluit. deinde qd̄ p̄ criminosis actib; penitentiā n̄ dico
 suscipere sed nec p̄mittere uoluit. synodali iudicio excōm
 nicaui. ¶ In alia eplā p̄ data r̄ciliationē solā inq̄t
 ei cōmunionē reddidi. n̄ tam in regno a quo eū in roma
 na synodo deposuerā restauraui. Et q̄bdā in t̄positis. ep̄i
 inquit & p̄ncipes ult̄ montani. audientes illū seruare qd̄
 in p̄miserat. quasi desperati de eo sine consilio meo eliger̄ sibi
 (R̄dolfū in regē.)

hu solis tantū ro
 u illū n̄ canonice
 erent usurpasse.
 inricū crebris nun
 auit.
 atā ex alemāna
 gata saxonē p̄cc
 odica strage unū
 dolfus dux alemā
 fortū cū suis pro
 haben b̄gensis ep̄e
 brandi pape depo
 no coloniensis sar
 monasterio signi
 ul successit.
 naciā. ubi p̄sente
 saxonicos h̄lta
 n. p̄ multas cul
 rot̄ tuus tantū
 pabusionem
 tuā multiplia
 lā p̄misim̄. nec
 a nemo nr̄m
 ni q̄q; nulli
 circa xviii. k̄
 tū ē. ubi pene
 annūq; subit
 qd̄ a duob;
 p̄ hoc t̄p̄tu
 ordo a papa
 hac cōmōtione
 plico postulat̄

Anno d. m. lxxvii. Ruodolfus indigena sueuic que regalis omni-
 stematis e aliena. mediantib; sigifrido metropolitano & adelbe-
 rone wirciburgensi epō. bertholdo q̄q; duce karinthie: ac p̄dicto
 otto re: alusq; n̄nullis p̄ncipib; in p̄senta quorūda romanę
 sedis legatoꝝ non uoluntarie annuentiū apud forthehem
 in regē eleuat. A quib; etiā deduct' mogontia in media q̄drage-
 sima. xii. k̄ a p̄. a sigifrido epō in regē ungit. Vbi eodem die pessimo
 auspicio sedicione facta. multa turba uulgi ceta e ab ei militib;
 unde uulq; accensū in ipsos exarsit. magnisq; ictib; multo obrucas.
 cetos incurte palatu fugauit. ipsasq; regias edes incedere uoluit.
 n̄ qd ep̄e sigifridus p̄ueloci discessione ruodolfi obside se int̄posuit.
 Ita ruodolfus & cuncta qui cū eo uenerit crecti s̄. ipse quoq; sigi-
 fridus ep̄e magnis p̄basphemis eliminat. mogontia n̄ intra-
 uit ampli. Collecto deince asaxonia exercitu copioso ruodolfus.
 wirciburgenses henrico regi fide seruantes. & tā ep̄m suum
 adelberonē quā se stemmentes obsedit. s; iā diūsis machinis ad
 urbis obpugnatiōē instructis. terrore henrici regis circa
 k̄ iulu abitalia reūsi in acie regredit. Henricus aut̄ rex ala-
 manniā cū exercitu petit. ibiq; quenda ex indigenis hugonē
 aliosq; sibimet inibi rebelles n̄ sine magna eide piuncie ua-
 statione debellat. Bertholfus aut̄ de Zaringon dux quonda
 karinthie in quoda opido suo luntperg natalit̄ munito
 posuit. dū uideret ex arbitrio regis impune cuncta uastari.
 p̄ dolore animi dixit eo morbo quē medici frenesin uocant
 occupat̄ fuisse: septēq; dieb; p̄ea sup̄stes multa amentie ūba
 q̄si delirans ptulisse: sicq; uitā finisse. In ea expeditione
 vto treuicq; archieps defunctus ē.

Anno d. m. lxxviii. henricus rex p̄peranti d̄ se cū multo
 exercitu Ruodolfo iuxta strouui occurrit. in quoq; plio n̄
 pauci ex his atq; illis p̄sternunt. ac incerta fit uictoria.
 utrisq; certati fugientib; ad ppria. Vbi a uulgarib; homi-
 nib; wetil magadeburgensis archieps infuga occiditur:

sue ut q
 comes eid
 hensi. ac
 parte q̄q

Anno d. m.
 i loco q̄ d
 saxones t
 ruodolfi
 queuis ill
 cedit. d r
 liquerat
 saxonū u
 aer furt
 strangul
 aut dimi

Anno d. m. d
 necn & o
 regis hein
 hitu bran
 ferū p̄nci
 tes. ab apt
 & sigper
 bant. Hui
 acto elect
 obiectū. d
 pturbau
 ris & an
 q̄ int̄ con
 int̄ fr̄s sc
 pie uiue
 sigyati u
 p̄teriti p

sive ut quidam dicunt suspendit. magnū dux despoliat. heremannū
comes eidē magni patris. & adelbertū wormaciensis episcopi cōpre-
hensi. ac plurimi de militib; saxonis turpitē s̄ in tēpta. Ex
parte q̄q; henrici regis. poppo uir mirē fortis occubuit. **Induct. i.**

Anno dñi. m̄. lxxviii. Iterū bellū fit int̄ henricū & ruodolfū
ī loco q̄ dicitur fladethchei. in me n̄ nimis aspa. ubi in p̄mo ingressu
saxones t̄ga uertunt. Ibi dux boemie fratizlaus regale lanceā
ruodolfi adeptus ē. que exinde p̄missione regis henrici semp̄
quēuis dñi gentis ducatu insignē in om̄i festiua p̄cessione pre-
cedit. At rex henricus p̄p̄is castris reddi. de armigeris quos re-
liquerat pene nullū inuenit. una quippe ex legionibus
saxonū in p̄mo ingressu pugna deserens. quia obscurus erat
aer. furti castra regis inuasit. multosq; pueros apprehendit.
strangulabat eos. multaq; abradens spolia fugā inuit. Rex
autē dimisso exercitu. in orientalem franciā cū paucis diuit.

xxiii.

Anno dñi. m̄. lxxx. Cū apud brixinā noricā. xxx. ep̄os uentū
nec̄n̄ & optimatū exercitū n̄ solū italie s; & germanie iussu
regis henrici congregaret. factū ē omnium consensus aduersus
hiltibrandū papā. que pseudomonachū totiq; uesamē pesti-
ferū p̄ncipē & p̄cipue sc̄e romane sedis inuasorē affirman-
tes. ab aptica sede depellendū quāuis absentē diu iudicabat.
& Hilgbertū rauenne n̄ archiep̄m ipsi subrogandū elige-
bant. Huius decreta conclusio hec ē. Quia inquit illū stat n̄
ad dō electū s; a se ipso in fraude ac pecunia impudentissime
obiectū. q̄ ecclasticū subuertit ordinē. q̄ xp̄iani imperu
perturbauit regnū. qui regi catholico ac pacifico corpo-
ris & anime intentat mortē. qui p̄iurū defendit regē.
q̄ int̄ concordēs seminauit discordiā. int̄ pacificos lites.
int̄ fr̄s scandala. int̄ iuges diuortia. & q̄c̄qd̄ quieti int̄
pie uiuentēs stare uidebat̄ concussit. nos auctore dō
congregati in unū. legatis ac lit̄is freti. x & viii. ep̄is die sc̄o
p̄terea pentecostes mogonice congregatōz cont̄ eundem

xxiiii.

Hiltibrandū peccatissimū. sacrilegia & incendia p̄dicantē:
p̄uicia & homicidia defendentē. catholicā & apostolicā fidē de
corpore & sanguinē in questionē ponentē. heretici Berēgari
antiquū discipulū. diuinationū ac sōniq̄ cultorē. manifestū
necōmaticū. phytomicōspū laborantē. & idcirco a uera fide
exorbitantē. iudicam̄ canonicē deponendū & expellendū.
& n̄ ab ipsa sede. his auditiū descenderit. in p̄petuū odēnandū.

Facta s̄ autē hec. vii. k̄ iul. feria. v̄. indictione t̄cia.

Scripsit post hec anshelm̄ lucensis ep̄c̄ eplam̄ ad eundem
Agyptū. in q̄ illū p̄uaricatorē ac sup̄bū cognominat̄ inter
alia subinferens. Vt q̄ de beato gregorio patre nr̄o dicam
qd̄ de cornelio scripsit beat̄ ciprianus. factus ē ep̄c̄ de dī & xp̄i
ei iudicio. de clericōq̄ pene omnī & ut uerū dicā om̄ino om̄i
testimonio. de plebisq̄ tunc aderat suffragio. de sacerdotū
antiquōq̄ & bonōq̄ uirōq̄ collegio. cū nemo ante se fact̄ ēēt. cū
alexandri locus id cū locus petri & gradus sacerdotalis kat
hedrē uacaret. Quo occupato. et dei uoluntate atq̄ omniū
nr̄m cōsensu ordinato. quisquis iā ep̄c̄ uoluerit fieri foras
fiat necesse ē. nec habet eccl̄asticā ordinationē. q̄ eccl̄esie
n̄ tenet unitatē. Quisquis ille fuerit. licet multū dese iactas.
sibi plurimū uenudicans. p̄phanus ē. alienū ē. foris est. & cū p̄
p̄mū sc̄d̄s eē n̄ possit. q̄s̄q̄ p̄ unū q̄ solus eē. factus ē. iā n̄ sc̄d̄s
ille sed nullus ē. Hec p̄ori sententię ualde contraria scripsit
anshelm̄ ep̄c̄. uir lit̄is apprimē erudit̄. ingenio acutissi
mus. facundia p̄cipuus. & qd̄ om̄ib; maī ē indi timore.
& sc̄a cōsatione nominatissim̄. adeo ut tā inuita quā
post mortē referat̄ miraculis clarus. **H**is ita gestis. rur̄s
int̄ henricū & rodolfū gerit̄ bellū iuxta fluuiū ellestrā.
in q̄ idē rodolfus cecidit. s; a suis meriburgū uiuus delat̄.
& in breui defunctus. honorifice ibidē ē humat̄. Fert̄ tam̄
in extremis posit̄. & abscisā dexterā int̄ uis. ad ep̄os qui
forte aderant grauit̄ suspirans dixisse. Ecce hec ē manus

qua dno
ei & uita
feristis. u

Hoc etiā p̄
fidus in

Anno dñi.

romāq̄ p̄
hiltibran

postul. u

parua m

bergense

colloquiū

eide p̄uiri

Chinradū

iii. iū. ma

iuxta da

nonis fili

Anno dñi. a

exgerma

suis inpar

cis in reb;

tā suis qu

Anno d. a.

hostilit̄ in

rens exer

Henricus

romā te

partē ca

ante oct

in castello

inclusus. e

munitio

qua dno meo henrico fide sacramento firmavi. ecce ego ia regnu
ei & uita derelinquo pnter. uidete q me solu ei ascendere
fecistis. ut recta uia me ura monita sequente duxissetis.

Hoc etia plo ex parte regis henrici ratpoto comes regi satis
fidus interit.

Anno dñi. a. lxxxii. Rex henricus italia ou exercitu peti.
romaq pueniens in uigilia pentecostes. resistente sibi
hiltibrando papa cu romanis. ante castellu sci petri castra
posuit. ubi etia crebris pbienniu incurrib; urbanox infestat.
parua manu multa uirilit pegit. **M**onasteriu baben
bergense cremat in uigl pasce. **S**axones & alamanni ad
colloquiū uenientes in orientale franciā. n sine magna clade
eide puincie redierit. **B**ellū in orientali baiuaria inter
Chunradū ducis boemie fr̄m & liutpoldū marchionē cōmissū ē
.iiii. id. may. **I**te aliud in t̄alamannos & baiuarios. iii. id. avō.
iuxta danubiū apud hohstein ubi palatini comitis chuo
nonis filiū chuono occisus ē.

xxv

Anno dñi. a. lxxxiii. Hermannū qdā uir p̄potens ac nobilis
ex germania. a saxoni b; & alamannis rex ostiuit. Cui cum
suis in partib; hoc ē in lotharingia uel germania nemo belli
cis in reb; atq; diuitis posset equipperari. sūpto regis nomine
tā suis quā alienis cepit in breui despectus haberi.

xxvi

Anno d. a. lxxxiiii. hermannū cū paucis orientale franciā
hostilit̄ inuadit. & p̄eandē partē uisus ē q̄si equitū discer
rens exercitū. quoz tam uestigia nullom̄ potant agnosci.

xxvii

Henricus rex pasca celebrauit apud scām rufinā. moxq;
romā tendens castra posuit ubi & p̄us ad occidentale
partē castelli sci petri. captaq; ē urbs. iiii. id. iun. fr̄a vi.
ante octauā pentecostes. hoc tēpore hiltibrandus papa
in castello crescentii qd uulgo dom̄ theod^{de}rici appellatur
inclusus. expectabat euentū rei. Rex ū in palatino monte
munitionē instituens. n̄ paucos quos in p̄sidio posuerat

ndia pducantē
ā & aplūā fide de
heretici Berengari
ultorē. manifestū
dcurto auera fide
adū & expellendū
ppetūū odendū.
e t̄ca.
am ad eundem
gnominatū inter
no patre nr̄o ducam
es ē ep̄c de di & xp̄i
ueri dūā om̄ino om̄i
fragio. de sacerdoti
ante se fact̄. cū
sacerdotalis Kat
uitate atq; om̄ni
erit fieri foras
ationē q̄ ecclesie
multū deservat
forsit. & cū p̄
deus ē. ia n̄ sc̄dō
contraria scripte
genio ac ualli
ndi timore.
tā inuita quā
ista gestis. rursū
fluuiū ellebra.
ry uiuus delat.
umat. fer̄ tam
ad ep̄s qui
hec ē manus

ingrauescente super eos estans in sueto feruore amisit. sed et
alios de exercitu multos eade[m] mortalitas absumpsit.

V Eodem tempore legati grecorum uenerunt munera multa multa &
magna in auro & argento uasisque ferreis afferentes. **R**o-
mani autem .xx. obsides regi dantes ex nobilibus; perierunt die[m] sta-
tui. in quo papa & omnes senatores uenirent in presentia eius. Qui
die[m] statuens. **K**. x. v. ipse ad montana descendit in trante iulio.
ibique comorans usque ad statutum romam rediit. sed papa in presen-
tia eius non uenit. Unde romani commoti manus regi dederunt hilt-
brandum uero papam unanimiter abdicarunt. Qui occulte fugiens.
salernam secessit. ibique ad diem mortis sue permansit. **E**odem
anno **W**elefo baroniarum antea dux augustam ciuitatem summo
mane intrauit. sigifrido episcopo uix euadente. **W**igoldum quen-
dam eisdem loci canonicum in thronum trauit.

xxviii.

A Anno d. m. lxxxviii. henricus natale domini romae apud sanctum
petrum celebrauit. circa .k. uero februarii in campaniam transiens ipsam
& magnam apulie partem cepit. Post haec per legatos romanorum
rogatus ut pacificus rediret romam rediit. & ad portam late-
ranensem castra ponens. omnesque dediticios accepit. ipsisque peten-
tibus; ut quia hiltibrandus ab ipsis abdicatus aufererat. **W**igbertum
rauennatem episcopum eis apostolicum perficeret. **XI. K. a. p. fra. vi.** ante diem
palmarum multis stipatus cum magna gloria intrauit. ducens secum
predictum episcopum. Qui sequenti dominica per multos pontifices apostolico
nomini dicatur. nomique clementis accipiens. reuerentem eum intro-
nizat. A quo rex cum regina Bertha in sancta dominica pasche im-
periali benedictione sublimatus est. Post haec imperator hen-
ricus ^{de gualia} digressus. augustam ciuitatem ab alamannis in uallem
obsedit & cepit. **D**efuncto sigifrido archiepiscopo mogon-
tano. **W**ecil successit. **Anni imperii henrici quarti.**

xxviii

A Anno domini .m. lxxxv. Sinodus mogontiae habetur. cui inter-
fuit imperator. ubi presentibus; legatis romanorum omnes episcopi
rebelles imperatori deponendi iudicant. cetum uero anathemate

11

adenant
Non multo
psulib in
litteris e
burgens
ce impri
guineus
in saxo
impri in
abinimu
berzbach
de optam
cui part
osensit. l
celone m
disputat
Wetelon
aplici sen
numina
canusin
nuone re
mogont
dicopia
spoliatu
buisser. l
hoc diu
fuerit f
taxat p
chodon
ante a
brando
sua fau

adēnant. Ibi etiā cōmuni cōsensu atq; cōsilio cōstitutā ē pax di.
 Non multo post substitutū ab imp̄re p̄parochias abdicatorū
 p̄sul b̄ in locū adelberonis megenhardus cōsatio p̄babilis.
 litteris etiā & ingenio atq; facundia nulli penē scds. wirci
 burgenſi ecclē p̄sul ordinat. **Y** Recepto iā a saxonib; pacifi
 ce imp̄re henrico. quidā marchio fggibius imp̄ris etiā cōsan
 guineus armis strenuus & animosus atq; ditissim. iterū
 in saxonia cō imp̄rem tyrannidē suscitauit. Qua cognita
 imp̄r in franciā p̄pere redit. **Y** Eodē anno cōdicto tam
 ab inimicis quā a amicis colloquio. in thuringia in loco qui
 bergbach d̄r. ueniebant ex utraq; parte q̄cūq; sapientissimi
 de optimatib; iudicabant. canonū auctoritate p̄baturi.
 cui parti iusticia faueret. imp̄re tam absente. sic enī ipse
 cōsensit. Ceteris q̄ satis litteratis & eloquentib; uiris hinc We
 celone moguntino. illinc Gebehardo salzburgenſi archiep̄is
 disputatio cepta est. Affirmat Gebehardus p̄ponente hoc p̄d
 Wezelone imp̄rem iusto iudicio tā regno quā cōmuniōne
 ap̄lici sententia p̄uatū. contra wecil d̄n̄m suū p̄iudiciū
 n̄m̄n̄ a papa quā a p̄ncipib; passū ostendit. dū ipso apud
 canusinū in satisfactiōne posito. immo iā a papa in cōmu
 niōne recepto. alterū sup̄ se regē eleuarent. Adiecit etiā idē
 moguntin. qd̄ imp̄r diu iā a saxonia depulsus. & regnan
 dicopia etiā ab illa dissensionē q̄ ante ruodolfū facta p̄scribit
 spoliatus. nec uocari. nec iudicari. nec dānari canonice de
 buisset. hoc Gebehardus implare nitens. asserit neminē per
 hoc diuinis absolutū legib; si forte sua qualib; r̄familiari
 fuerit spoliat. quantominus rex. q̄ saxonia que n̄sū dum
 taxat p̄diū sed d̄n̄i sit regnū. q̄ danielē ut ipso rege nabu
 chodonosor teste cui cūq; uoluerit dat illud. cū etiam
 ante amissā saxoniā prius ab alexandro dehinc a hilti
 brando uocat̄ satisfacere cōtēpisset. Sic ita utriq; parte
 sua fauente ac acclamante discessū ē. Horū tam ē. quod

re amittit. sed et
 blumpfit.
 multa multa &
 sasserentel. Ro
 b; petert̄ d̄c̄ ob
 n̄p̄fennā ei. Qui
 d̄dit in tranſeulo.
 t. f. papa in p̄ſen
 regi deder. hilt
 occulte fugient.
Eodem
 i ciuitatē sūmo
 Wigoldū quen
 me apud sc̄m
 i tranſiens ipsā
 tot romanorū
 ad portā late
 t. ipsiq; peten
 gerat. **U**igp̄tū
 tā. n̄ ante diē
 t. ducens sc̄o
 onifices ap̄lico
 rent ē intro
 ca pasche im
 perator̄ bern
 nann̄is in uallā
 ep̄o mogon
quartū
 bet. cui inter
 q; om̄s ep̄i
 ū anathemate

candē sententiā adūsariū impatoris tanto insequēbant^r hēlo. ut
habito p̄modū in ^oWormburg scilio ubi otto ep̄c ostiensis inter
fuit legat^r hitabrandi papę ipsaq; nimū uentilantes. heresim
wecelonis ipsūq; qđ dictu nefas ē heresiarchum appellarent.
cont^r fidē scilicet illū dogmatū esse culpantes. qđ quādiu quis
suis expoliatus sit reb; diuinis n̄ subiacet legib;.

Hitabrandus pp̄ q̄ & gḡ vii. ap̄ salernā morit^r. & ibidē in ecclā
sepelit^r. Cui northmanni & Mahthildis illi^r potentissime per
italiā femine cunctaq; ei^rmodi sectā emulantiū assensu Desi
derius cardinalis romanus & abbas casinensis uerus xp̄i famu
lus licet multū corde simul & corpore renitens substituitur:
s; cū infirmitate graui laborans ad sumū apicē inuit^r immo
captiuus p̄cheret^r. p̄cib; obtinuit ut infra n̄ multos dies ex
hac uita tolleret^r. Post hec p̄osidē electores & ordinatores
otto ep̄c ostiensis eidē officio delegat^r. hocq; defuncto urban^r
q̄da in eadē sede ab his ordinat^r.

xxx

III

Anno d. o. lxxxvi. heinricus imp̄r saxoniam uastat. **W**irciburg
a saxonib; & alamanis obsidet^r. ad quā liberandā imp̄r copio
sū tā peditū quā equitū conḡgat exercitū pugnaq; iuxta bleibe
felt cōmissa. digredit^r absq; uictoria. Nox urbe ab hostib; capta.
ep̄c adelbero introducitur. reductoq; cū eo militari p̄sidio ad p̄p̄a
q̄sq; p̄ficiscit^r. S; paulo p̄ eadē urbē ab imperatore recipitur. ex
pulsosq; adelberone cū suis meginhardus restituitur.

xxxi

III

Anno d. o. lxxxvii. Herimann^r falso regis nomine deposito.
p̄missione imp̄ris ad p̄p̄a reūsus p̄ paucos dies in cui^rda oppi
di obsidione interit.

xxxii

VI

Anno d. o. lxxxviii. Berhta imperatrix obit. & spire sepulta ē.
Buggo halbstadensis ep̄c occidit^r goslarię. **A**ugusta
urbis insidius sueuorū incēna dñi capta. frā scđa pasce destruit^r.
Sigifridus eidē urbis ep̄c custodie mancipat^r. **W**igoldus
uiniator eidē ecclē. int^r paucos dies morit^r. **M**eginhard^r
ep̄c wirzburgensis obit. cui t̄mehardus successit. uiuente

adhuc
cui Rū

Anno d.

adolese

vtorū

Post hec

in thur

natalis

festū iā

& nau

losann

Anno d.

p̄u an

in q̄da m

Adelbero

ibiq; in m

Anno d. o.

n̄ longe

sent. gr

deduct

liariū i

occupar

grosā u

p̄fectio

nno dñi

Anno dñi

cadens

fili & Be

Uisus ē

occiden

adhuc adalberone: **W**ecil archiepiscopus mogontinensis obiit. cui Rithardus successit.

xxiii

Anno d. m. c. lxxxviii. Otto ratisponensis episcopus mortuus. pro quo Gebhardus adolescens constituit. Imperator nuptias colonie celebrauit. quonda[m] ueronis marchionis uiduam. ruscoz regis filiam. ducens uxorem. Post hec congregato exercitu oppidum quonda[m] marchionis Eggiberti in thuringia positum nimis firmum Gliche obsedit. In uigil uero natalis domini domino scilicet die cum magna pars premarum ob diem festum iam abiret. Eggibertus suis consulens audacter imperium inuadit. & nauim primo resistentem tandem cedere compellit. Ibi Burchardus Iohanne episcopus qui eade[m] die sacra[m] imperis lanceam ferebat ^{occisus est.} occidit.

VII

Anno d. m. c. xc. Henricus imperator Italia[m] rursus ingreditur. ibique fere pro uero annos moratur. Predictus Eggibertus a quibusdam imperis fidelibus in quonda[m] molendino pausandi gratia dephensus. turpiter occubuit.

xxxiiii.

VII

Adelbero Wirzburgensis de sede sua iam diu depulsus. in Baioaria ibique in monasterio suo Lambach sepelitur.

xxxv.

VIII

Anno d. m. c. xci. Visi sunt per multas regiones uermiculi nimis ignoti. non longe a terra uolantes. hoc est. ut uel manu uel uirga tangi possent. grossitudine quidem muscis equales. sed longitudine satis deductiores. quorum iam infinitus exercitus. ut unum pene miliarium in latitudine. duo uel tria in longitudine uiderentur occupare. densitate uero sua ipsam solis lucem tris negare. Equam prodigiosam uisionem illam que per quadriennium facta est hierosolimam pendens uero perfectionem quonda[m] interpretari se figurari.

xxxvi

VIII

Anno domini m. c. xc. iiii. Frauzlaus dux boemie inuenatu repente cadens de equo. subitanea morte obiit. **C**hünradus imperator filius & Berthe imperatricis. patri rebellasse infamatur.

xxxvii

IX

Crisus est splendor quonda[m] quasi facula uolans paucis ab oriente in occidentem. **E**clypsis solis facta est. viii. k oct. hora tertia &

quebant... ut
ostentis inter
malant... heresim
n. appellarent.
f. qd. quadiuquis
gib?
ibide[m] in ecclesia
uotum... per
ntu[m] assensu desit
uerus xpi famu
ens substituitur
ne inuit immo
multos dies ex
ordinatores
functo urban
Wirzburg
da[m] imp[er] copio
q. iura bleibe
shb; capta
midio ad ppa
recipitur: ex
ntur.
deposito
cu[m] da oppi
spire sepulta e.
Augusta
i pasce destruit.
Wigoluf
Meginhart
sit. uiuente

mortalitas magna subsequuta ē. **INDICTIO PRIMAE.**

xxviii.

xi

Anno d. m. ccc. lxxviii. Cœla mortalitate imensa, uastata ē. insup pesti-
lencia, turbini, imbrū inundationib; diuisisq; cladibus
nimū afflicta.

xxix.

xii

Anno d. m. ccc. lxxviiii. Ladislaus rex pannonie; mīr opib; plen. uitā
finiuit indno. **L**uitpoldus q̄q; marchio. necn̄ heinricus
palatin̄ comes obier̄.

xl.

xiii

Anno d. m. ccc. lxxviiii. Melefo dux antea noricus. q̄ ab imp̄re iā
dudū abiurauerat. & ob id ducatu p̄diderat. in grām eius
redit. ducatuq; recepit. **S**ignū in sole apparuit
v. n̄ mart̄. feria sc̄da incipientis q̄dragesime. Diuisa q̄q; p̄di-
gia mundū parturisse ubiq; referebat. Nox ex om̄ib; pene
terris; maxime ab occidentaliū regnq; partib; tā regū & nobi-
liū quā uulgi uiriq; sexus innumerabiles turme armata ma-
nu hierosolimā tendere ceper̄. excitati scilicet in celū. fre-
quentib; nunciis sup opp̄sione dn̄ici sepulcr̄i. ac desolatio-
ne omniū eccliarū. quas gens ferocissima turicq; p̄ aliquot
annos suo subactas dn̄io inauditis calamitatib; iāiq; de-
leuerat. Quib; ut dictū ē subuenire statuentes. sic diuisis agmi-
nib; ita diuisis & incertis pleriq; ducib; p̄pabant. Primi nāq;
petrū quendā monachū sequentes quē tam̄ multū p̄ea hypo-
critā esse dicebant. ad x̄v. estimati. p̄ germaniā indeq; p̄ bavo-
ariā atq; p̄ pannoniā pacifice transiebant. Quā plurimū
nauali p̄ danubiū t̄ palamanniā pedestri itinere. aliiq;
ad x̄ii. p̄ saxoniā atq; boemiā a quodā p̄bro solemaro. utiq;
n̄ nulli a botescalco p̄bro p̄ orientale franciā ducti s̄. Qui
& ipsi nefandissimas iudeq; reliquias ut uere intestinos
hostes ecclē per ciuitates quas transibant aut om̄ino de-
lebant. aut ad baptismatis refugiū cōpellebant. quorū
tam̄ plurimi sic canes ad uomitū postea retro rediebant.

Qd q̄ di uid
plurimi
sedition
faculta
ciā acc
armis
nudat
plissim
t̄ pot̄ u
decepta
obstant

Gebysif

Anno d.

Aratispo

iudeis c

Intra b

genio c

p̄ciū re

iter po

fugient

manni

tinopo

maniā

danorū

immo

ti d̄ḡs̄

acta. a

cū p̄no

le dn̄i

Eo an

imbriū

Anno d.

Quod diuino iudicio actū sit. ipsi relinquendū erit. Illi autē uiatores plurimis exinde manubus onusti. ungarīā attingentes. quōsdā seditionib; ut uidebat̄ indigenis inuisi facti. re autē uera facultatū suarū habundantia eosdē semibarbaros in auaricia accedentes. iussu regis eoz cholomanni dolis potius quā armis capti. plurimi morte multati. pauci armis & rebus nudati. fugā p̄maximo lucro reportabant. quāuis & amplissima ^{uirig} multitudo a quodā emichone uiro militari seducta. t̄ pot̄ ut israheliticus quondā exercit̄ spū fornicationis decepta. paucis sibi pannonicę ingressū in p̄sidio mief̄ n̄burg obstantib; fuga nemine p̄sequente repatria uerit.

Eclipsis lune facta est. vi. id̄ aug. luna. xiiii.

Anno dñi. x. ccvii. henricus imperator ab italia rediens aratisponā baiarię urbē uenit. ibiq; aliquādiu morat̄. iudeis q̄ baptizare coacti s̄t. legib; suis ut ut fert̄ cessit.

xl.

xliii.

Inica Gotefridus dux lotharingie uir genere. armis. & ingenio clarissim̄. q̄ p̄ori anno cunctis que possidebat in p̄ciū redactis. militib; copiosis fidey n̄modica istructis. iter p̄ orientālē franciā fecerat. neq; ipsis ab ungarīa fugientib; tritus. sed tā imp̄ris henrici quā regis cholomanni p̄missione pannonias bulgariasq; p̄mearat. stan tinopolitano federat̄ imp̄atori. eiusq; p̄sidis fultus romanā attingit. ibiq; sociatis sibi tā sicilię quā grecię danorū. northmannoz cet̄q; transmarinoz exercitib; immo uniuersoz xp̄m colentū nationū auxiliis. frequen ti cōssu barbaros atterere cepit. tandēq; romanā sub acta. antiochię resedit. **H**enricus imp̄r mogontię cū p̄ncipib; colloquū de pace habuit. circa k̄ dec. & nata le dñi apud argentīnā celebrauit. **C**ometes apparuit.

Eo anno estas fertilissima. hiems ū tenuis & pestilens fuit. umbriū & fluminū inundationes n̄mi increuer̄t.

xlii.

Anno d. q̄. ccviii. Inq̄sitione facta mogontię ab imp̄re

lxv.

PRIMA
 uastata ē. insup pest
 diuisiq; cladibus
 m̄ opib; plen. utā
 necn̄ henricus
 q̄ ab imp̄re iā
 derat. in grām eius
 in sole apparuit
 fime diuisa q̄q; p̄di
 nec comib; pene
 r̄ tā regū & nobi
 arme armata ma
 luc̄ in elū. fre
 l̄ri. ac desolato
 uricoz paliquot
 r̄tib; iā iāq; de
 sic diuisa agm
 m̄. l̄rmi nāq;
 multū p̄ca hypo
 uā indeq; p̄huo
 u plurimū
 tinere. aluq;
 sole mayo. uq;
 ducta s̄. Qu
 ere intestinos
 ut om̄ino de
 chant. quorū
 tro rediebant.

de facultatib; iudeorū in fectōrū. in ceteros q̄ eas rapuerūt q̄ dā
ex sanguineis archiep̄sulū inculatū s. Quos cū imp̄r̄ p̄quiret̄
nec in p̄sentia ei uenirent. pontifex causā eorū defendere uo
lent̄ s; n̄ ualent̄. indignatione p̄mot̄ ex urbe discessit. & thu
ringiā cū eis se contulit. q̄si suis in hoc meli' p̄specturus. & ex
uicinitate imp̄ri rebellū quendā ei t̄rorē illaturus. sicq;
cōmotionis sue uindictā exacturus. Exterunt aut̄ q̄ dice
rent ipsū pontificē multā partē de pecuniis in uasis
accepisse. & idcirco defensionī ceterorū tanto studio cor
apposuisse. Imp̄r̄ uō pontificē sedē suā tam stolidē linguē
tē om̄s ep̄scopi redditus diuisasq; agendarū rerū admini
strationes suis usib; adiecit. fugaciū q̄q; possessiones publi
cari. meniaq; dirui p̄cepit. sicq; p̄sul dū alius p̄spicere quodā
fastu in cōsuetū meditat̄. ipse sic & antecessor̄ ei circūuagus
multis cōmoditatib; p̄uatur. ¶ **W**elefo baiuariorū denuo
dux. filios suos & ipsos rebellare tēptat̄. q̄rē imp̄ris recēli
aut̄. & uni eorū ducatu p̄ se cōmitti impetrauit.

¶ **G**otefridus dux cetiq; in itinere & studio sup̄dicto sociati.
cū nicea capta discederent. plusq; .ccc. armatorū habebant.
& licet hęc tanta multitudo uniuersā romanā occupare.
flumina epotare. segetes om̄s una die depascere posset.
tanta tam plenitudine oduxē uite necessaria d̄s. ut de
ariete nūmus. de boue uix xii. acciperent. Preterea & si p̄nci
pes & reges sarracenorū cont̄ eos surrexer̄. dō tam uolen
te facile uicti & sculcati s̄t. Ob hęc itaq; feliciter acta quia
quidā intumuer̄. opposuit eis d̄s antiochiā. urbē huma
nis uirib; inexpugnabilē. ubi p̄ nouē m̄ses detentos in
obsidione eidē ita eos humiliavit. ut om̄s sup̄bie illorū
tumor desideret. Igit̄ sic eis humiliatis ut in toto exer
citu uix centū boni equi repirent. apuit d̄s copiā sue
benedictionis & m̄ie. eosq; in ciuitatē induxit. atq; thuro
& eorū om̄a potestati eorū tribuit. Cūq; & hęc q̄si uirib; suis

acq̄sita
ficarem
tate n
uitate
Longū e
dñs pp
quasi
uulne
obtulit
egritud
sumenu
D inde e
antioch
barrā &
region
in exer
xp̄iano
hyspani
om̄p̄is p
illi p̄qua
tebant.
n̄ multu
securitat
tib; q̄ in
exercitu
dicie &
de exer
itaq; dō
Cūq; ino
aque in
ciuitate
i humil

acq̄sita obtinerent. nec d̄m qui eis hec stulerat digne magni
 ficarent. tanta sarracenz multitudinē obsessi s̄. ut de civi-
 tate nullus ex tanta turba egredi auderet. Pr̄terea fames inci-
 vitate ita qualuerat. ut vix ab humanis dapib̄ se aliq̄ trineret.
 Longū ē enarrare miseras que in civitate fuere. Respicien̄ aut̄
 d̄ns ppl̄m que tā diu flagellauerat. benigne solat̄. ac p̄mo
 quasi p̄satisfactione tribulationis lanceā suā qua in cruce
 vulnerat̄ ē mun̄ n̄ visū atēpore apl̄oz pign̄ victorie illis
 obtulit. deinde corda hominū ad d̄o animauit. ut illis q̄bu
 egritudo s̄t fames ambulandi vires denegauerat. arma
 sumendi & virilit̄ et hostes d̄micandi virtutē infunderet.
 Deinde cū triūphatis hostib̄ fame & tedio exercit̄ deficeret
 antiochie. maxime p̄p̄t discordias p̄ncipū. in syriā p̄fecti.
 barrā & marrā urbes sarracenz expugnauer̄. & castella
 regionis obtinuer̄. Cūq̄ ibi morā disposuer̄. tanta fames
 in exercitu fuit. ut corpora sarracenz iā fetentiū a ppl̄o
 xp̄iano comesta sint. Deinde cū diuino nutu in interiora
 hispanie p̄gredierent̄. largissimā atq̄ victoriosissimā manū
 omp̄is patris secū habuer̄. Et enī ciues & castellanū regionis
 illi p̄quā p̄cedebant. ad eos cū multis donariis legatos p̄mit-
 tebant. parati seruire & oppida sua reddere. S; q̄ exercit̄
 n̄ multus erat. & in hierl̄m unanimē festinabant. accepti
 securitatib̄ tributario eos fecer̄. quippe cū una de ciuita-
 tib̄ q̄ in maritimis illis s̄t plures homines haberet̄. quā in
 exercitu xp̄iano fuissent. Cūq̄ auditū eēt antiochie & lao-
 dicie & rohas q̄ man̄ d̄ni eēt cū eis qui abierant. plures
 de exercitu q̄ ibi remansit secuti s̄ eos apud tyrū. Sic
 itaq̄ d̄o cūiatore & copatore usq̄ ad hierl̄m p̄uenerunt.
 Cūq̄ in obsidione illi multū laboraret exercit̄. maxime p̄p̄t
 aque inopiā. habito scilicet ep̄i & p̄ncipes circūandā esse
 ciuitatē nudis pedib̄ p̄dicauer̄. ut ille q̄ p̄ hominib̄ eā
 i humilitate iēllus ē. p̄ humilitatē istoz p̄ se adiudicium

de suis hostib; faciendū illis eā aperiret. Placat itaq; hac humili
latione dñs octauo p̄ humiliationē illorū die ciuitatē eis
tradidit. eo uidelicet die quo p̄mua ecclā inde abiecta
fuit. cū festū de disphone aplōꝝ a multis fidelib; celebratu:
De hostib; ū ibi repositū qd actū sit suis nosse querit. sciat q̄a
in porticu que dicitur salomonis & in tēplo ei uictores equi
tabant in sanguine sarracenoꝝ usq; ad genua equoꝝ. Deinde
cū ordinatū eēt q̄ ciuitatē retinere debuissent. & alii amo
re patrię & ^{pietate} parentū suorū redire uoluissent. nunciatū ē eis
qđ rex babilonię ascalonā uenisset cū innumerabili multi
tudine paganorū. ducturus francos q̄ hierosolimif erant
in captiuitatē. & expugnaturus antiochiā. sic ipse dicebat.
aliter autē dñs de his statuerat. Itaq; cū in ueritate hi q̄ ihero
solimis erant exercitū babilonię ascalonię eēt. ostenderūt
obuiā illis. relictis sarcinis & infirmis suis in hierlm cū p̄sidio.
Cūq; exercitū hoꝝ & hostiū se circūspexissent. xpiani genib;
flexis dñm inuocarūt. ut qui in alius necessitatib; suis legē
xpianorū confirmauerat. in p̄senti bello fractis uirib; paga
noꝝ & diaboli. regnū xp̄i & ecclē amari usq; ad mare usq; qđ
dilataret. Hec mora. clamantib; ad se d̄s affuit. atque
tantas audacie uires ministravit. ut qui eos in hostem
currere uideret. fontē aque uiuę sitientē ceruū signē
adiudicaret. miro uidelicet mō. cū in exercitu xpiano
n̄ plus q̄ q̄nq; milia equitū. & xv̄ peditū fuissent. & in
exercitu hostiū centū milia equitū. & ^{ccc.} peditū eēt potu
issent. Tunc mirabilis in seruis suis d̄s apparuit. cū anteq;
oflugerent p̄ solo impetūq; hanc multitudinē i fugā
dūit. & om̄ia eorū arma diripuit. ita ut si deinceps illis
repugnare uellent. n̄ haberent arma in q̄ bus sperarent.
De spoliis ū n̄ ē querendū quantū captū sit. ubi thesauri
regis babilonię occupati s̄. Ceciderūt ibi plusquam
centū milia marorum gladio. timor autē illis tantū
tarmatū

illis erat.
q̄ in
multos o
st n̄ spoli
tanta m
potuissent
& bouē &
dimisisse
& multa
boues &
tū. ut cū
current
abestaso
reūsus ē
regnum
mannu
ibi claus
ep̄s p̄sa
dare fo
fuit. ma
remeare
hacten

Anno d̄. c.
celebrau
henric
rado qu
eundē f
illū hab
& patri
bant d
agens d

197
illis erat. ut in porta ciuitatis ad. ii. suffocati sint. de his
uero qui in mari interierunt non est numerus. spicula etiam ex ipsis
multos obtinuerunt. Pugnabat certe orbis terrarum christianus.
Et non spolia castrorum de ipsis multos detinuerunt. pauci de
tanta multitudine hostium erant. qui de bello renunciare
potuissent. Prædie autem quam bellum fieret. multa milia camelorum
& bouum & ouium cepit exercitus. cumque iussu principum populi hec
dimisisset ad pugnam progrediens. mirabile dictum. multas
& multiplices turmas fecerunt cameli. simul autem &
boues & oues. Hec autem animalia ita comitabantur exerci-
tum. ut cūstantibus starent. cū procedentibus prederent. cū
currentibus currerent. Huiusmodi etiam christianos defendebant
ab aestu solis. & refrigerabant. Celebrata itaque uictoria
reversus est exercitus hierosolimam. & relicto ibi duce gotefrido.
regnum comitis sancti egidii. & ruotpertus comitis nor-
mannie. & ruotpertus comitis flandrie laodicia reversi sunt.
ibi classe pisano & boemundum inuenierunt. cumque archi-
episcopus pisanus boemundum & alios cum eo discordantes concor-
dare fecisset. regnum mundum pro deo & pro fratribus regni dispo-
suit. magna uero multitudo ut supradictum est ad patriam
remeare intendit. ceteri qui remanserunt. terram deo disponente
hactenus in pace obtinuerunt.

Anno d. m. ccviii. Henricus imperator natale domini colonie
celebrauit. in epiphania uero aquilæ granii filium suum iuniorum
henricum quintum regem fecit. reprobato maiore filio Chuo-
rado quem prius coronauit. Post hec bawariam tendens.
eundem filium quem regem statuit. his qui prius non affuerunt ut regem
illum haberent committit. **I**n hec palatinus comes Ratpoto
& patruelis eius Sdalricus quem multum diuites appella-
bant defuncti sunt. **I**mperator uero natus apud babenberg
agens. de seruanda fideliter pace multum obtestando

xlvi.

XVI

cōmonuit illarū partū p̄ncipes. & ut latrocinantēs fur-
tisq; studentes absq; retractione p̄sequendo dāpnarent.
sub iurisiurandi sacramēto astrinx̄. a duocant̄ q̄q; ne
subse alios aduocatos in dep̄dationē ppli & eccl̄az statu-
erent fundit̄ interdixit. s; hoc p̄ceptū heu parū ualuit.
q̄ p̄ncipes turmis militū carere nolentes quas talibus
maxime beneficis sibi scilia uer̄t mox imp̄re discedente
solito & antiquato more usi s̄t. **¶** Capta ē hierlm̄ a xp̄i
anis iō iulii. fr̄a vi. **¶** Chuonrad̄ treiectensis ep̄s. his
dieb; a suis occisus ē. **¶** Heremann̄ colonensis archiep̄s &
¶ Urban̄ pp̄ ob. cui pascalis successit. adhuc uiuente papa
wiggro. q̄z clemens.

Anni ab inicio

mundi. lxx

cliii

xvii

Anno d̄. m̄. c. henricus imp̄r natale d̄ni spire celebrauit.
& in epiphania fridericū babenbergensē canonicū adhuc
adolescentē colonie archi ep̄m designauit. Qui ordinat̄
ē in festiuitate sc̄i martini die d̄nica. **¶** Wiggbert̄
pp̄ q̄z clemens dict̄ ē obit.

Anni ab inicio

xlvi

xviii

Anno d̄. m̄. c. i. henricus imp̄r natale d̄ni mogontie
plurimis uenientib; celebrauit. **¶** Egilbert̄ treueroꝝ
archi ep̄s. & Liemar̄us p̄mensis archiep̄s obier̄t.

¶ Henricus comes de lintpurg rebellauit. sed obsessis &
destructis castellis suis in ditionē uenit.

